

KOLIN
LUONTOPOLKU

METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN KOKEILUALUETOIMISTO

TOIVOTTAA TEIDÄT TERVETULLEEKSI

KOLIN LUONTOPOLULLE

Luontopolku opastaa retkeilijöitä tutustumaan Kolin alueeseen, erityisesti sen metsäluontoon. Polku on tarkoitettu kaikille reippailusta ja luonnosta kiinnostuneille.

Luontopolun pituus on n. 7 km. Polku on merkitty maastoon viivoin, joissa on Metsäntutkimuslaitoksen embleemi ja teksti LUONTOPOLKU. Polku johtaa Hotelli Kolin luota pohjoiseen kohti Ipatin vaaraa, sen itärinnettä alas tielle Pielisen rantaan, sieltä jälleen polkuna ylös Kolin itärinteitä aina Ukko-Kolin laelle ja takaisin hotellin luo. Luontopolulla on 15 numeroitua kohdetta, joista on lyhyt selostus tässä opasteessa. Kohteet on merkitty maastossa puukiekoin, joissa on teksti KOHDE, sen numero ja Metsäntutkimuslaitoksen embleemi. Luontopolku kohteineen on merkitty tämän opasteen keskiaukeamalla olevaan karttaan.

Valtio osti Kolin alueen yksityisiltä maanomistajilta v. 1907 "sen erinomaisen luonnonkauneuden säilyttämiseksi ja siihen perustuvan matkailullisen merkityksen turvaamiseksi". Alue oli aluksi metsähallituksen hallinnassa. Vuodesta 1924 lähtien se on kuulunut Metsäntutkimuslaitokselle. Kolin kokeilualan maa-ala on nyt n. 1200 ha. Lisäksi kokeilualueeseen kuuluu n. 200 hehtaarin vesialue Pielisjärvässä. Tätä valtion maaomaisuutta "käytetään ja hoidetaan ensisijaisesti tutkimustoiminnan tarpeiden mukaisesti", kuten Metsäntutkimuslaitosta koskevassa asetuksessa säädetään. Koska Kolin alueella on maisemallinen ja matkailullinen erikoisluonteensa, harjoitetaan kokeilualueessa varsinaisten tutkimuskohteiden ulkopuolella moninaiskäyttöistä metsätaloutta.

Kohde 1. Lakisuo

Vaaran lakialueella on vain muutama suo. Tässä on pieni kalliopainanteeseen muodostunut korpisuo. Korpisuot ovat yleensä reheviä, lehtipuun sekaista kuusimetsää kasvavia soita. Laki-alueella suot ovat kuitenkin niukkaravinteisia, mikä näkyy tämänkin kohteen puustosta.

Kohde 2. Näkymä Pieliselle

Kohteesta avautuu kaunis Pielisen järvimaisema. Pielinen on n. 100 km pitkä ja leveimmältä kohdaltaan n. 30 km leveä. Järven korkeus merenpinnasta 94 m ja tämä kohde on 161 m järven pinnasta.

Pielinen on kalaisa järvi. Kalastus on edelleen tärkeä tulonlähde monille Pielisen ympäristön asukkaalle. Näin suuri järvi on merkittävä kulku- ja kuljetusväylä. Niinpä Kolin laivalaiturista voi aluksilla matkata Lieksaan, Nurmekseen, Vuonislahteen ja Joensuuhunkin. Pielisellä hinataan vuocsittain n. 1 milj. m³ raaka-puuta Pohjois-Karjalan puunjalostusteollisuuden käyttöön.

Kohde 3. Kuusitaimikko

Tämä kuusikko on istutettu 4-vuotiailla taimilla v. 1974. Ennen paikalla kasvoi kaskiviljelyn jälkeen luontaisesti syntynyt koivikko, jonka tykkylumi vikuutti kuitenkin kehityskelvottomaksi. Taimet ovat paikallisia olosuhteita eteläisempää alkuperää. Uudistusalalla tutkitaankin niiden menestymistä.

Kohde 4. Aarnialue

Aarnialueella tarkoitetaan koskemattomana säilytettävää metsä- aluetta. Siellä ei suoriteta hakkuita eikä metsänhoidollisia toimenpiteitä, vaan luonto saa itse määrätä kehityskulkunsa. Aarnialue antaa retkeilijälle mielenkiintoisen tilaisuuden tarkastella luonnossa vallitsevaa kilpailua kasvutilasta. Tämä aarnialue on pinta-alaltaan 12 ha. Luontopolku johtaa tuonnempana uudelleen tälle samalle aarnialueelle.

Kohde 5. Kaskialalle syntynyt koivikko

Näitä Kolin vaara-alueenkin rinteitä kaskettiin yleisesti satakunta vuotta sitten. Kaskipelloilta otettiin vain kaksi peräkkäistä viljasatoa. Ensimmäisenä vuonna leikattiin ohra ja toisena yhdessä ohran kanssa kylvetty ruis, ns. juureinen. Sen jälkeen alue jäi luonnon metsitettäväksi. Valoa vaativa pioneeripuulaji, koivu, valtasi yleensä alueen kuten tässäkin. Koivikossa pääsee kasvuston lävitse runsaasti valoa, minkä ansiosta aluskasvillisuus kehittyy reheväksi. Aluskasvillisuuden lajilukumäärä ei kuitenkaan rehevässä kaskikoivikossa kohoa suureksi, sillä isokokoiset ruohot ja heinät tukahduttavat varjoonsa pienemmät ja hennommat lajit.

KOLIN LUONTOPOLKU

1:20 000

ote peruskartasta
n:o 431311
431312

© Maanmittaushallitus

Purnuvaara

Verkkolampi

Jero
119,8

1,4-30,32

Verkkovaara

Iso Kiimasaari

Jeron kampa

Mustalaiskivi

Pieni Kiimasaari

Kellurinsaari

Kelluriniemi

Myllyniemi

Myllylahti

Myllyvaara

Myllykorpi

Pitkasuo

Lammen

Koli

Pieni Mäki

Mäki

Korvenpää

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tarhalampi

Tyypillisiä kaskikoivikoiden lajeja ovat saniaiset kuten hiirenporras ja alvejuuri. Muita yleisiä lajeja ovat mm. lillukka, metsäkurjenpolvi, mesiangervo, karhunputki, metsätähti, mustikka, maitikat, oravanmarja, nuokkuhelmikkä, nurmilauha ja kastikat.

Kohde 6. Rantatie

Luontopolku seuraa nyt 300 m rantatietä kaakkoon päin noustakseen jälleen ylös Kolin rinteille.

Rantatie oli alunperin jalkaisin kuljettava polku. Vasta 1930-luvun alussa se kunnostettiin kärrytieksi ja parikymmentä vuotta myöhemmin puutavaran autokuljetuksen tarpeita vastaavaksi.

Kohde 7. Portinautio

Portinautio on vanha asuinpaikka, jonka asukkaat jättivät 1920-luvun lopussa. Paikalla ollut mökki on siirretty. Se sijaitsee nyt rantatien varressa lähellä Kolin laivalaituria.

Lumi aiheutti talvella 1947-48 paljon tuhoja Kolin metsissä, varsinkin koivikoissa. Tästäkin Portinaution peltoalueelle istutetusta koivikosta tuhoutui yli puolet. Eräissä yksilöissä on vieläkin nähtävissä vioittumia.

Kohde 8. Laskettelurinne

Kolille raivattiin ensimmäinen laskettelurinne jo v. 1935. Nykyinen rinne on kaksiosainen. Toinen haara on tehty syöksy- ja toinen pujottelutarkoituksiin. Laskettelurinne on 950 m pitkä. Sen korkeusero on 211 m. Rinnettä käytetään myös kilpailutarkoituksiin, mm. muutamat SM-kilpailut on järjestetty täällä.

Kohde 9. Viljelykuusikko

Tässä kasvava 45-vuotias kuusikko on syntynyt metsänviljelyn kautta. Alueella kasvaneen kaskikoivun alle istutettiin kuusi v. 1934. Suojuspuustoksi jätetyn koivikon tarkoituksena oli tällaisella hyvällä kasvupaikalla estää pintakasvillisuuden rehevöityminen ja kilpailu kasvutilasta kuusen taimien kanssa. Suojuspuusto poistettiin kymmenen vuoden kuluttua istutuksesta. Huolellisen istutuksen ja metsänhoitotoimenpiteiden tuloksena viljely on kohteessa onnistunut hyvin. Kuusikko onkin nyt harvennuskäsittelyn tarpeessa.

Kohde 10. Eläimistöstä

Kolin vaihteleva luonto tarjoaa elinympäristön runsaalle ja monipuoliselle eläimistölle. Monet hyönteisiä syövät linnut suosivat reheviä lehtorinteitä. Uunilintu, peukaloinen ja peippo ovat yleisiä. Haukoista voidaan mainita hiirihaukka, ampuhaukka, varpus-haukka, kanahaukka ja muuttohaukka.

Vanhat metsät ja kelopuut tarjoavat tikoille pesimäpaikkoja sekä ravintoa.

Majava on Kolin nisäkkäistä ehkä huomionarvoisin. Se on tosin harvinainen kokeilualueen mailla, mutta satunnaisia havaintoja siitä on tehty vajaa kaksi kilometriä tästä etelään, Pieliseen laskevan Tarhapuron alueella. Säännöllisesti alueella esiintyviä nisäkkäitä ovat kettu, hirvi, näätä ja liito-orava. Pesiipä läheisessä louhikkorinteessä mäyräkin.

Satunnaisista vierailijoista voidaan mainita ilves.

Kohde 11. Kalliomaa

Kalliomaat luetaan ns. kitumaihin, joilla ei ole puuntuotannollista arvoa. Männyin lisäksi kalliomailla kasvaa katajapensaita ja mutkaisia lehtipuita kuten pihlajaa ja koivua, jotka syysvä-rilläkin antavat maisemaan hehkua.

Kalliomaiden aluskasvillisuus muodostuu kuivan kasvupaikan lajeista, joita ovat kanerva sekä erilaiset sammalet ja jäkälät. Ne ovat kuitenkin arkoja retkeilyn aiheuttamalle kulumiselle.

Kohde 12. Mäkränaho

Ahot ovat vanhoja asuinpaikkoja. Kokeilualueessa niitä on viisi: metsänvartijan toimipaikan ahot, Mustanaho, Mäkränaho, Puolanaho ja Ikolanaho. Tällä Mäkränaholla asui viimeksi kruununtorppari Pekka Nevalainen, joka v. 1932 torpparien itsenäistyttyä muutti Herajärven rannalle. Rakennuksista jätettiin paikalle vain yksi lato. Se on nyt entisöity ja ahomaiseman säilyttämiseksi ympärillä oleva peltoalue niitetään vuosittain.

Tyypillisiä, Mäkränaholtakin löydettäviä ahokasveja, ovat mm. ruusu-roho, särmikäs kuisma, pukinjuuri, hiirenvirna, metsäkurjenpolvi, niittyleinikki, poimulehti, nurmitähdyke, siankärsämä, koiranputki, karhunputki, nurmilauha, nurmiröllä, punanata, niittynurmikka, tuoksusimake ja timotei. Lisäksi voidaan mainita levinneisy-deltään itäisiä, aholla suhteellisen yleisiä lajeja: peurankello, nurmikaunokki, karkeakarvainen maitiainen, keltanokitkerö ja kelta-not.

Kohde 13. Kärjäkallio

Kärjäkallio sijaitsee lähellä Paha-Kolin huippua. Perimätiedon mukaan tällä paikalla on muinoin pidetty heimokunnan yhteisiä neuvotteluja ja käräjiä. Myöhemmin kallio on toiminut Kolin kylän asukkaiden tanssi- ja juhannusjuhlapaikkana. Istuinkivetkin ovat olleet paikalla aikaisemmin, mutta kävijät ovat vierittäneet ne vuosien kuluessa rinteeltä alas.

Kohde 14. Ukko-Koli

Ukko-Koli on Kolin vaarajonon korkein laki. Se kohoaa merenpinnasta 347 m ja Pielisen pinnasta 253 m korkeuteen. Nämä vaarat ovat jäänteitä muinaisesta karjalaisesta vuorijonosta. Noin 1000 miljoonaa vuotta sitten tämä vuorijono kohosi 6000 - 7000 metrin korkeuteen ollen siten verrattavissa nykyisiin Alppeihin. Vaarajonon muut korkeimmat huiput ovat Akka-Koli 339 m, Paha-Koli 334 m, Pieni-Koli 280 m sekä Ipatti 316 m ja Mäkrävaara 313 m.

Kohde 15. Hotelli Koli

Suomen Matkailijayhdistyksen Nurmeksen paikallisosasto rakennutti v. 1896 Kolin lakialueen tuntumaan ensimmäisen matkailijoita palvelevan laitoksen, Kolin ylämajan. Puusta rakennettu runsain puuleikkauksin somistettu huvilatyyppinen ylämaja toimi useita vuosikymmeniä Kolin ainoana kahvilana ja yöpymispaikkana. Vuonna 1906 Matkailijayhdistys luovutti lakialueen kiinteistöineen valtiolle. Ylämaja peruskorjattiin 1930-luvun alussa ja samalla lakialueelle rakennettiin ensimmäinen autotie. Nykyinen hotelli-ravintola valmistui v. 1970. Sen omistaa valtio, mutta liiketoimintaa harjoittaa vuokraaja, Suomen Matkailuliitto r.y.

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

Kokeilualue-toimisto

Unioninkatu 40 A

00170 Helsinki 17

Puh. 90/661 401

Kolin kokeilualue

83960 Koli

Puh. 973/672 205

